

X. 17/10 11. 2022 KF

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.411.006.02.2022

URZĄD MIASTA
w Krośnie Odrzańskim
WPLYNEŁO

24-02-2023

ilość załączników.....

podpis..... PP. 30.09.2023

Pan Marek Cebula
Burmistrz Krosna Odrzańskiego

Urząd Miasta Krosno Odrzańskie
ul. Parkowa 1, 66-600 Krosno Odrzańskie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/004 – Udzielanie ulg w spłacie należności cywilnoprawnych przez organy gmin województwa lubuskiego

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
T +48 68 410 66 00, F +48 68 410 66 39
lzg@nik.gov.pl

24-02-2023

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Krosno Odrzańskie ¹ , ul. Parkowa 1, 66-600 Krosno Odrzańskie.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Marek Cebula, Burmistrz Krosna Odrzańskiego ² , od 14 grudnia 2010 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Określanie zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.2. Przestrzeganie obowiązujących w gminie uregulowań w zakresie udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.3. Udzielanie pomocy publicznej i pomocy de minimis.4. Sporządzanie i udostępnianie informacji o osobach fizycznych, prawnych oraz jednostkach organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym udzielono pomocy publicznej.
Okres objęty kontrolą	Kontrolą objęto lata 2019-2022 (do czasu zakończenia kontroli, z uwzględnieniem zdarzeń z okresu wcześniejszego, jeżeli miały istotny wpływ na zagadnienia objęte kontrolą NIK).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Mariusz Kniat, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LZG/116/2022 z 7 listopada 2022 r.2. Ewa Grosse, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/123/2022 z 14 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 1-6)

¹ Dalej: *Urząd* lub *Gmina*.

² Dalej: *Burmistrz*.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

W Gminie prawidłowo (tj. w drodze uchwał⁵) określono zasady, sposób i tryb udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych, warunki dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazano organ i osoby uprawnione do udzielania tych ulg, przy czym nie zapewniono ciągłości obowiązywania ww. uchwał⁶. Stwierdzono również wydanie przez Burmistrza bez wymaganej podstawy prawnej zarządzenia w sprawie czasowego zwolnienia z pobierania należnego Gminie czynszu za lokale komunalne⁷.

W okresie objętym kontrolą w Urzędzie nie udzielano ulg w spłacie przypadających Gminie należności cywilnoprawnych na wniosek strony, natomiast postępowania w tym zakresie prowadzono w dwóch gminnych jednostkach organizacyjnych, tj. w Zakładzie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej (dalej: ZGKiM) oraz w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Krośnie Odrzańskim (dalej: OSiR). Urząd nie sprawował rzetelnego nadzoru nad sposobem prowadzenia postępowań w sprawie udzielania ulg w ww. jednostkach, co mogło przyczynić się do stwierdzonych nieprawidłowości w ZGKiM polegających na nieprzestrzeganiu przy udzielaniu ulg uregulowań zawartych w uchwale w sprawie udzielania ulg. Ponadto Urząd nie egzekwował od kierowników jednostek podległych informacji o wysokości i rodzaju udzielonych ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.

W Urzędzie przez okres 44 miesięcy nie wyjaśniono okoliczności i nie procedowano spraw umorzenia z urzędu należności cywilnoprawnych dłużników, którzy zmarli, pomimo iż stosowne wnioski wpłynęły do Urzędu z jednostki podległej. W konsekwencji dopuszczono do przedawnienia należności w łącznej wysokości 68,3 tys. zł.

Podkreślenia wymaga, że w toku kontroli zadeklarowano działania zmierzające do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Uchwały Rady Miejskiej w Krośnie Odrzańskim: Nr XL/341/17 z dnia 20 października 2017 r. oraz Nr XXXVI/292/21 z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny oraz niedochodzenia należności o charakterze cywilnoprawnym przypadających Gminie Krosno Odrzańskie lub jej jednostkom organizacyjnym, a także warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organów i osób uprawnionych do udzielania tych ulg (dalej odpowiednio: *uchwała w sprawie udzielania ulg z 2017 r.* oraz *uchwała w sprawie udzielania ulg z 2021 r.*).

⁶ W okresach od 1 lipca 2021 r. do 18 sierpnia 2021 r. (49 dni) oraz od 1 stycznia 2023 r. do zakończenia kontroli NIK (tj. do dnia 21 lutego 2023 r.) nie obowiązywały uregulowania (akty prawa miejscowego) uprawniające do udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.

⁷ Na podstawie zarządzenia Burmistrza nr 44/20 dnia 14 kwietnia 2020 r. zwolniono z należnych Gminie opłat z tytułu najmu w łącznej kwocie 55,5 tys. zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Określanie zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych

Opis stanu faktycznego

Rada Miejska (dalej *Rada*) w uchwałach w sprawie udzielania ulg określiła zasady, sposób i tryb udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych, przy czym:

- uchwała z 2017 r. obowiązywała od 9 listopada 2017 r. do 30 czerwca 2021 r.;
- uchwała z 2021 r. obowiązywała od 19 sierpnia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r.;
- w okresach od 1 lipca 2021 r. do 18 sierpnia 2021 r. (49 dni) oraz od 1 stycznia 2023 r. do zakończenia kontroli NIK⁹, wskutek braku przedłożenia przez Burmistrza projektów uchwał, nie zapewniono ciągłości obowiązywania aktów prawa miejscowego (uchwał Rady) uprawniających do udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 60-64, 108-112, 135-136)

Stosownie do obowiązujących w Gminie uchwał w sprawie udzielania ulg, należności na wnioski dłużnika mogły być:

- umarzone w całości w przypadkach uzasadnionych *ważnym interesem dłużnika lub interesem publicznym*;
- umarzone w części, ich spłata mogła być odraczana lub rozkładana na raty gdy było to uzasadnione względami społecznymi lub gospodarczymi, w szczególności możliwościami płatniczymi dłużnika.

Ponadto w uchwałach określono możliwość stosowania z urzędu ulg w spłacie należności cywilnoprawnych w przypadkach wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 56 ust 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁰, tj. jeżeli:

- osoba fizyczna zmarła, nie pozostawiając żadnego majątku albo pozostawiła majątek niepodlegający egzekucji na podstawie odrębnych przepisów, albo pozostawiła przedmioty codziennego użytku domowego, których łączna wartość nie przekracza kwoty 6 tys. zł;
- osoba prawna została wykreślona z właściwego rejestru osób prawnych przy jednoczesnym braku majątku, z którego można by egzekwować należność, a odpowiedzialność z tytułu należności nie przechodzi z mocy prawa na osoby trzecie;
- zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji tej należności lub postępowanie egzekucyjne okazało się nieskuteczne;
- jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej uległa likwidacji.

(akta kontroli str. 60-64, 108-112)

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Tj. do dnia 21 lutego 2023 r.

¹⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.

Jako organ uprawniony do udzielania ulg wskazano:

- Burmistrza - w zakresie należności pieniężnych przypadających Gminie oraz w odniesieniu do należności Urzędu do wysokości 100 tys. zł (w przypadku obu uchwał), a gdy wartość należności przekraczała 100 tys. wymagana była pozytywna opinia Rady;
- kierowników jednostek - w zakresie należności pieniężnych związanych z działalnością tych jednostek (do wysokości 5 tys. zł w przypadku uchwały w sprawie udzielania ulg z 2017 r. oraz do wysokości 10 tys. w przypadku uchwały w sprawie udzielania ulg z 2021 r.), a gdy wartość należności była wyższa niż odpowiednio 5 tys. zł i 10 tys. zł wymagana była zgoda Burmistrza, wyrażona w formie zarządzenia.

W obu ww. uchwałach określono, że kierownicy jednostek są zobowiązani do przedstawiania informacji o wysokości i rodzaju udzielonych ulg w spłacie należności cywilnoprawnych według stanu na 30 czerwca w terminie do 15 lipca bieżącego roku oraz według stanu na 31 grudnia w terminie do 15 stycznia kolejnego roku.

(akta kontroli str. 60-64, 108-112)

Projekty uchwał w sprawie udzielania ulg zostały przekazane:

- Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi, którego propozycje zmian do projektu uchwały z 2017 r. zostały uwzględnione (do projektu uchwały z 2021 r. nie zostały zgłoszone uwagi);
- Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, którego zastrzeżenia do treści obu projektów uchwał zostały uwzględnione.

Uchwały zostały przekazane do organu nadzoru (wojewody lubuskiego) i opublikowane odpowiednio w dniu 25 października 2017 r. i w dniu 4 sierpnia 2021 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego.

(akta kontroli str. 60-112)

Ponadto ustalono, że w Gminie:

- wydano zarządzenie nr 8/2022 Dyrektora ZGKiM z dnia 8 listopada 2022 r. w sprawie określania procedury spłaty zadłużenia za lokale mieszkalne osobom będącym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej w formie świadczenia rzeczowego;
- Rada nie określiła warunków odstępowania od dochodzenia należności o charakterze cywilnoprawnym, w stosunku do podmiotów, których płynność uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu Covid-19 (art. 15 zzzf ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych¹¹),
- wydano zarządzenie nr 44/20 Burmistrza z dnia 14 kwietnia 2020 r. w sprawie szczególnej formy pobierania czynszu za najem lokali użytkowych, opłaty ryczałtowej oraz opłaty eksploatacyjnej w związku z ograniczeniem prowadzenia przez ich najemców działalności z uwagi na ogłoszenie na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (dalej: *Zarządzenie*), zamiast

¹¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm., dalej: *ustawa Covid-19*.

uregulowania tej materii w drodze ww. uchwały właściwego organu, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 131-136)

Poza zasadami, sposobem i trybem udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych określonych w uchwale w sprawie udzielania ulg nie wprowadzono dodatkowych zarządzeń/procedur dotyczących umarzania, odraczania lub rozkładania na raty należności cywilnoprawnych, które obowiązywałyby zarówno w Urzędzie, jak i w gminnych jednostkach organizacyjnych.

Niemniej jednak w toku kontroli NIK, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami (opis w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” obszaru drugiego) Burmistrz zadeklarował podjęcie działań mających na celu zwiększenie kontroli zarządczej w Urzędzie oraz nadzoru nad działalnością jednostek podległych w obszarze udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.

(akta kontroli str. 134-136)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Gminie, wskutek braku przedłożenia przez Burmistrza projektów uchwał¹², nie zapewniono ciągłości obowiązywania aktów prawa miejscowego uprawniających do udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych w okresach od 1 lipca 2021 r. do 18 sierpnia 2021 r. (49 dni) oraz od 1 stycznia 2023 r. do zakończenia kontroli NIK¹³, przy czym o fakcie braku ciągłości obowiązywania ww. regulacji nie poinformowano gminnych jednostek organizacyjnych, w których udzielano ulg. W konsekwencji (17 stycznia 2023 r.) Dyrektor ZGKiM udzielił ulgi¹⁴ (należność w wysokości 9,9 tys. zł rozłożono na 20 rat), pomimo braku podstawy prawnej do jej udzielenia.

(akta kontroli str. 134-136, 161-171)

Burmistrz wyjaśnił, że: *Intencją władz Gminy było zapewnienie ciągłości uregulowań (aktu prawa miejscowego) uprawniających naszych mieszkańców i przedsiębiorców do korzystania w wyjątkowych przypadkach, po spełnieniu ustawowych przesłanek, z ulg w spłacie należności cywilnoprawnych i to zarówno z urzędu, jak i na wniosek. Pozwala to bowiem samorządowi gminnemu prowadzić racjonalną i elastyczną politykę w zakresie wsparcia dłużników częstokroć w sytuacjach dla nich bardzo trudnych lub kryzysowych. Dopuszczenie do przerw w obowiązywaniu tych regulacji było naszym niedopatrzeniem, które jak wykazały ustalenia kontrolne NIK, skutkowało również bezpodstawnym udzieleniem ulgi w ZGKiM. Aktualnie przystąpiliśmy do prac nad nową uchwałą i w najbliższym czasie powinniśmy już dysponować nową uchwałą. Jednocześnie oświadczam, że w przyszłości będziemy eliminować przypadki braku ciągłości obowiązywania tych regulacji, a także jednoznacznie informować jednostki podległe o okresie obowiązywania tych aktów prawa miejscowego.*

Jednocześnie w związku z dotychczasowymi wynikami kontroli NIK, deklaruje podjęcie działań mających na celu zwiększenie kontroli zarządczej w Urzędzie oraz nadzoru nad działalnością jednostek podległych w obszarze udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.

(akta kontroli str. 135-136)

¹² Stosownie do przepisu art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym do zadań burmistrza należy przygotowywanie projektów uchwał rady gminy.

¹³ Tj. do dnia 21 lutego 2023 r.

¹⁴ DM.4111.255.2023.

2. Zarządzeniem nr 44/20 dnia 14 kwietnia 2020 r. Burmistrz zwolnił czasowo¹⁵ z pobierania należnego Gminie czynszu za najem lokali użytkowych, opłaty ryczałtowej oraz opłaty eksploatacyjnej w związku z ograniczeniem prowadzenia przez ich najemców działalności z uwagi na ogłoszenie na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, z naruszeniem właściwości organu (kompetencja Rady) oraz w oparciu o niewłaściwą podstawę prawną¹⁶. Stosownie bowiem do przepisu art. 15 zzzf ustawy Covid-19 do wyłącznej kompetencji Rady należało określenie warunków odstępowania od dochodzenia należności o charakterze cywilnoprawnym, w stosunku do podmiotów, których płynność uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu Covid-19.

(akta kontroli str. 133, 135-136, 139, 151-158)

Burmistrz wyjaśnił, że: *Wydając przedmiotowe zarządzenie działaliśmy pod znaczną presją czasu oraz brakiem dostatecznej wiedzy o aktualnie obowiązujących przepisach związanych z funkcjonowaniem gminy w warunkach pandemii. Dynamika zdarzeń była bardzo duża, a dla nas najistotniejszym celem było zapewnienie wsparcia dla lokalnego biznesu oraz społeczności lokalnej w trudnej sytuacji uniemożliwiającej terminowe regulowanie tych należności. Aktualnie dostrzegam, że takie postępowanie było obarczone wadą prawną, jednak pozwoliło wspomóc naszych mieszkańców i przedsiębiorców w najtrudniejszym momencie.*

(akta kontroli str. 135-136)

OCENA CZĄSTKOWA

W Gminie określono zasady, sposób i tryb udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych, warunki dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazano organ i osoby uprawnione do udzielania tych ulg, jednakże nie zapewniono ciągłości obowiązywania uregulowań w powyższym zakresie, co było działaniem nierzetelnym. Stwierdzono również wydanie przez Burmistrza bez wymaganej podstawy prawnej zarządzenia w sprawie czasowego zwolnienia z pobierania należnego Gminie czynszu najmu.

OBSZAR

2. Przestrzeganie obowiązujących w gminie uregulowań w zakresie udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą ulg/zwolnień w spłacie należności cywilnoprawnych nie udzielano w Urzędzie (zarówno z urzędu, jak i na wniosek dłużnika), natomiast postępowania w sprawie udzielania ulg prowadzono w dwóch gminnych jednostkach organizacyjnych, tj. w ZGKiM oraz w OSiR, przy czym :

- w jednym przypadku (w OSiR) na wniosek strony umorzono należność w wysokości 7,3 tys. zł;
- w dwóch przypadkach (100% w ZGKiM) na wniosek strony odroczone terminy płatności należności w łącznej wysokości 13 tys. zł (w 2020 r. i w 2022 r.);
- w 23 przypadkach (100% w ZGKiM) na wniosek strony zaległości w łącznej wysokości 173,6 tys. zł rozłożono na raty (osiem przypadków w 2019 r., sześć przypadków w 2020 r., dwa przypadki w 2021 r. i siedem przypadków w 2022 r.);

¹⁵ Za okres od 1 kwietnia do 31 maja 2020 r. na łączną kwotę zwolnień z należnych Gminie opłat w wysokości 55,5 tys. zł.

¹⁶ Jako podstawę prawną wydania zarządzenia przywołano przepis art. 21b ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzeniu kryzysowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 261, ze zm.).

- w czterech przypadkach (trzy w ZGKiM i jeden w OSiR) umorzono należności cywilnoprawne w łącznej wysokości 6,7 tys. zł z urzędu (dwa przypadki w 2020 r. i po jednym przypadku w 2021 r. i 2022 r.), natomiast w pięciu przypadkach na łączną kwotę należności w wysokości 68,3 tys. zł (w 2019 r.) ZGKiM przygotował i przedłożył Burmistrzowi wnioski o umorzenie z urzędu zaległości dłużników, którzy zmarli, a wartość należności wykraczała poza uprawnienia do udzielania ulg przez Dyrektora, przy czym po przedłożeniu przez ZGKiM ww. wniosków Urząd pozostawał bezczynny, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w przypadku 58 podmiotów¹⁷ w związku z pandemią Covid-19 zwolniono ich z opłat z tytułu najmu w łącznej kwocie 55,5 tys. zł za okres od 1 kwietnia 2020 r. do 31 maja 2020 r., na podstawie postanowień Zarządzenia wydanego bez podstawy prawnej, co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” obszaru pierwszego – pkt 2.

(akta kontroli str. 134, 137-158, 161-176)

W wyniku kontroli ustalono, ponadto że:

- nad sposobem udzielania ulg o łącznej wartości 200,6 tys. zł dotyczących gminnych należności cywilnoprawnych udzielonych w ZGKiM oraz w OSiR nie sprawowano rzetelnego nadzoru (Urząd nie przeprowadzał kontroli/badań audytowych jednostek podległych w zakresie przestrzegania postanowień uchwał w sprawie udzielenia ulg w należnościach cywilnoprawnych), co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- nie egzekwowano od kierowników jednostek podległych wymaganych uchwałami w sprawie udzielania ulg informacji o wysokości i rodzaju udzielonych ulg w spłacie należności cywilnoprawnych, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 160-171, 173-174)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Urzędzie nie sprawowano skutecznego i rzetelnego nadzoru nad sposobem prowadzenia przez gminne jednostki organizacyjne postępowań w sprawie udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych. Powyższe potwierdziły stwierdzone w toku kontroli NIK nieprawidłowości¹⁸ polegające m.in. na licznych przypadkach nieprzestrzegania postanowień uchwał w sprawie udzielania ulg w postępowaniach prowadzonych w ZGKiM, a w szczególności (badaniem objęto 25 spraw na wniosek dłużnika oraz trzy sprawy z urzędu):
 - w sześciu przypadkach rozłożono zaległości w wysokości od 5,1 tys. zł do 52 tys. zł na raty (tj. powyżej progu wartości, do której uprawniony był kierownik Zakładu) bez zgody Burmistrza wyrażonej w formie zarządzenia;
 - w 15 przypadkach o udzieleniu ulgi decydowali pracownicy Zakładu pomimo braku stosownego umocowania do udzielenia ulgi¹⁹, a nie uprawniony kierownik jednostki;

¹⁷ Na podstawie Zarządzenia zwolniono z należnych Gminie opłat: cztery podmioty w MOSiR na łączną kwotę 7,9 tys. zł, cztery podmioty w ZGKiM na łączną kwotę 5,7 tys. zł. oraz 50 podmiotów (pawilony na targowisku miejskim) w Urzędzie na łączną kwotę 41,9 tys. zł,

¹⁸ Sformułowane w wystąpieniu pokontrolnym nr LZG.411.006.09.2022 z 23 lutego 2023 r. skierowanym do Dyrektora ZGKiM.

¹⁹ Tj. Kierownik działu Administracji Budynków Mieszkalnych bądź Inspektor/Starszy inspektor ds. mieszkaniowych.

- w przypadku 19 spraw prowadzonych na wniosek strony i zakończonych udzieleniem ulgi w spłacie należności cywilnoprawnych udzielenie ulgi nie zostało poprzedzone szczegółowym wyjaśnieniem okoliczności sprawy w zakresie wykazania przesłanek (*ważny interes dłużnika*) uprawniających do zastosowania ulgi i ich analizą;
- w przypadku 25 spraw prowadzonych na wniosek strony nie egzekwowano od wnioskodawców dokumentów wymaganych uchwałami w sprawie udzielenia ulg²⁰.

Nadzór nad działalnością gminnych jednostek organizacyjnych stosownie do § 27 ust. 3 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim²¹ powierzono Zastępcy Burmistrza.

(akta kontroli str. 39, 160-171, 173-176)

Zastępca Burmistrza wyjaśnił, że: *Urząd Miasta w Krośnie Odrzańskim dotychczas nie prowadził czynności kontrolno-nadzorczych w jednostkach podległych z zakresu problematyki dotyczącej udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych. Wynikało to przede wszystkim z braku wpływających do Urzędu skarg lub innych sygnałów odnośnie nieprawidłowości w tym obszarze. Mając na uwadze dotychczasowe ustalenia kontroli NIK dostrzegam konieczność wzmocnienia tego nadzoru i deklaruję ujęcie tych zagadnień przy analizie ryzyk w planowaniu przyszłych kontroli w jednostkach podległych. Nadmieniam również, że w ostatnim czasie nastąpiła zmiana na stanowisku Dyrektora ZGKiM i liczę na pozytywne zmiany w funkcjonowaniu tej jednostki. O wstępnych ustaleniach kontroli NIK w ZGKiM rozmawiałem już z nowym Dyrektorem i również uzyskałem deklarację o objęciu tych postępowań jego bieżącym i bezpośrednim nadzorem.*

(akta kontroli str. 173-174)

2. Nie egzekwowano od kierowników gminnych jednostek organizacyjnych informacji o wysokości i rodzaju udzielonych ulg w spłacie należności cywilnoprawnych, pomimo iż zgodnie z § 3 ust. 2 uchwał w sprawie udzielania ulg kierownicy jednostek byli zobowiązani do przedstawiania powyższych informacji według stanu na 30 czerwca w terminie do 15 lipca bieżącego roku oraz według stanu na 31 grudnia w terminie do 15 stycznia kolejnego roku.

(akta kontroli str. 134, 173-174)

Zastępca Burmistrza wyjaśnił, że: *Powyższe zaniedbania były naszym błędem wynikającym z przeoczenia. Jednocześnie informuję, że po przyjęciu nowej uchwały w sprawie udzielenia ulg w spłacie należności cywilnoprawnych kierownicy jednostek podległych zostaną pisemnie zobligowani do realizacji obowiązków sprawozdawczych zgodnie z postanowieniami uchwały.*

(akta kontroli str. 173-174)

3. W Urzędzie nie procedowano spraw (nie podjęto jakichkolwiek czynności) w zakresie umorzenia z urzędu należności cywilnoprawnych dłużników, którzy zmarli, pomimo iż od złożenia stosownych wniosków przez ZGKiM (w dniu 26 kwietnia 2019 r.) upłynęły 44 miesiące. W konsekwencji dopuszczono do przedawnienia należności w łącznej wysokości 68,3 tys. zł²².

(akta kontroli str. 161-171, 173-174)

²⁰ Tj. wniosku o udzielenie ulgi według wzoru określonego w załączniku nr 1 do ww. uchwał oraz „Informacji o sytuacji majątkowej” według wzoru określonego w załączniku nr 2 do ww. uchwał.

²¹ Zarządzenie nr 17/21 Burmistrza Krosna Odrzańskiego z dnia 16 września 2021 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim.

²² Stan należności przedawnionych według stanu na 31 grudnia 2019 r.

Zastępca Burmistrza wyjaśnił, że: *Na podstawie analizy tych spraw, a także po rozmowach z właściwymi pracownikami stwierdzam, że faktycznie sprawom tym nie nadano właściwego toku. Wynikało to po pierwsze ze złożoności zagadnienia i naszej niedostatecznej wiedzy o sposobie prawidłowego załatwienia sprawy, a następnie z ograniczeń w funkcjonowaniu Urzędu w warunkach pandemii. Jednocześnie informuję, że jeszcze w toku kontroli NIK podjęliśmy działania w celu załatwienia tych spraw²³, a w przyszłości postaramy się wyeliminować tego typu przypadki.*

(akta kontroli str. 172-174)

OCENA CZĄSTKOWA Urząd nie sprawował rzetelnego nadzoru nad sposobem prowadzenia postępowań w sprawie udzielania ulg w ww. jednostkach podległych, co mogło przyczynić się do stwierdzonych nieprawidłowości w ZGKiM polegających na nieprzestrzeganiu przy udzielaniu ulg uregulowań zawartych w uchwale w sprawie udzielania ulg. Ponadto Urząd nie egzekwował od kierowników jednostek podległych informacji o wysokości i rodzaju udzielonych ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.

W Urzędzie przez okres 44 miesięcy nie wyjaśniono okoliczności i nie procedowano spraw umorzenia z urzędu należności cywilnoprawnych dłużników, którzy zmarli, pomimo iż stosowne wnioski wpłynęły do Urzędu z jednostki podległej. W konsekwencji dopuszczono do przedawnienia należności w łącznej wysokości 68,3 tys. zł.

OBSZAR

3. Udzielanie pomocy publicznej i pomocy de minimis

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych, które stanowiłyby pomoc publiczną.

(akta kontroli str. 177)

OCENA CZĄSTKOWA Z uwagi na nieudzielanie w Gminie w okresie objętym kontrolą pomocy publicznej i pomocy de minimis Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od oceny cząstkowej w niniejszym zakresie.

OBSZAR

4. Sporządzanie i udostępnianie informacji o osobach fizycznych, prawnych oraz jednostkach organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym udzielono pomocy publicznej w związku z udzieleniem ulgi w spłacie należności cywilnoprawnych

Opis stanu faktycznego

W Urzędzie nie sporządzano i nie udostępniano informacji o osobach fizycznych, prawnych oraz jednostkach organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym udzielono pomocy publicznej w związku z udzieleniem ulgi w spłacie należności cywilnoprawnych z uwagi na brak zdarzeń w niniejszym zakresie.

(akta kontroli str. 177)

OCENA CZĄSTKOWA W związku z niesporządzaniem i nieudostępnianiem informacji o osobach fizycznych, prawnych oraz jednostkach organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym udzielono pomocy publicznej w związku z udzieleniem ulgi w spłacie należności cywilnoprawnych Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od oceny cząstkowej w niniejszym zakresie.

²³ Pismem z 19 stycznia 2023 r. (SK.7146.1.2023.IO) Urząd zwrócił się do ZGKiM m.in. o aktualizację należnych odsetek w przedmiotowych sprawach.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, nie formułuje uwag, natomiast na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Wzmocnienie nadzoru nad sposobem prowadzenia postępowań w sprawie udzielania ulg w gminnych jednostkach organizacyjnych.
2. Egzekwowanie od kierowników podległych jednostek organizacyjnych przedkładania informacji o wysokości i rodzaju udzielonych ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.
3. Podjęcie działań zmierzających do przyjęcia aktu prawa miejscowego (uchwały Rady) uprawniającego do udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.
4. Rzetelne i terminowe procedowanie wniosków jednostek podległych o umorzenie z urzędu należności cywilnoprawnych dłużników.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

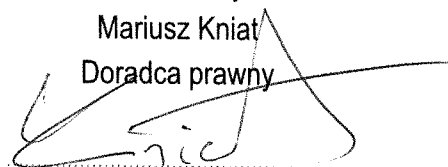
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 23 lutego 2023 r.

Kontrolerzy
Mariusz Kniat
Doradca prawny

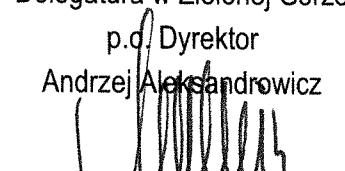

.....
podpis

Specjalista kontroli państwowej

Ewa Grösse

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.d. Dyrektor
Andrzej Aleksandrowicz

.....
podpis

